

W

w, W 1. *буквата w, която обозначава съгласния звук [v] в относително неголям брой думи от чужд произход* 2. [vé] и **dvojité vé** *нескл. ср. название на буквата w: napsat malé w, velké W* напиша малко w, главно W 3. *само W* *сърк. от wolfram*) *хим. W (волфрам)*

waleštin|a [vel-/vej|št-], **ve|štin|a**, -y *ж. уелски език: ~a patří ke keltským jazykům* уелският език принадлежи, спада към келтските езици

walkman [volkmen], -u/-a *м. уокмен: poslouchat ~a* слушам уокмен

walkmanomani|e [volkmeno-py-], -e *ж. експр. уокменомания: jak při ~i ušetřit?* как човек да пести, ако е маниак на тема уокмен?

walkmanovsk|ý [volkmeno-], -á, -é *уокменски; който се отнася до уокмен: krabice ~ého formátu* кутия с формат на уокмен

waltz [valc], **wals**, -u *м. валс*

wartburg [var-], -u/-a *м. вартбург (марка коли): kde máš ~a?* къде ти е вартбургът?

waterloo [vaterlo/vatrló] *нескл. ср. книж. фиаско, поражение, загуба, неуспех, ватерло*

watt [vat], -u *м. физ. електр. ват*

watthodin|a [vat-], -y *ж. физ. електр. ватчас*

wattmetr [vat-], -u *м. физ. електр. ватметър: činný ~* активен ватметър; *elektrodynamický ~* електродинамичен ватметър; *indukční ~* индукционен ватметър; *jednofázový ~* еднофазен ватметър; *trojfázový ~* трифазен ватметър; *vysokofrekvenční ~* високочестотен ватметър

wattov|ý [vat-], -á, -é *физ. електр. ватов*

wattsekund|a [vat-], -y *ж. физ. електр. ватсекунда*

wavellit [va-], -u *м. минер. вавелит*

WC [vé cé] *нескл. ср. сърк. WC; тоалетна: ekologické ~* екологична тоалетна; *chemické ~* химическа тоалетна

web [veb], -u *м. комп. 1. само Web* уеб; паяжината, мрежата: *vytvářet stránky pro ~* създавам, правя уеб-страници 2. уеб-страница: *prohlížení ~ů* разглеждане на уеб-страници

we|ber [vébr], -beru/-bru *м. физ. вебер, ватсекунда*

webovsk|ý, **webov|ý** [ve-], -á, -é *комп. който се отнася до уеб; уеб-: ~á stránka* уеб-страница

wehrmacht [ver-/véř-], -u *м. и нескл. ж. вермахт*

welness [velnes] *нескл. ж. уелнес: ~ se stala pro moderního člověka západního typu přijatelnou aktivitou, protože podporuje všestrannost* за съвременния човек от западен тип уел-

несът се превърна в приемлива дейност, по-нече подпомага всестраниното развитие

welterov|ý *вж. veltetov|ý*

western [vestern/vestrn], -u *м. уестърн: byli jsme na nějakém ~u* гледахме някакъв уестърн

westernov|ý [vesterno-/vestrno-], -á, -é *който се отнася до уестърн: ~ý herec* актьор в уестърни

whisk|y [vi-] *нескл. ж., разг. visk|a*, -y *ж. уйски: skotská whisky* шотландско уйски

Windows [vindous] **I** *нескл. ср. мн., нескл. ср. комп. Windows/рядко Уиндоус: na počítači je nainstalováno ~* на компютъра е качен, в компютъра е инсталиран Уиндоус

Windows [vindous] **II** *неизм. прил. комп. който се отнася до Windows/рядко Уиндоус: spuštění ~ programu/~programu* стартиране на програмата Уиндоус/на Уиндоус-програмата

window|sist|a [vindous-], -y *м. комп. потребител, ползвател на Windows/рядко Уиндоус: informace o novinkách na trhu pro ~y* информация за новостите на пазара, предназначена за ползвателите на Уиндоус

windowsovsk|ý, **window|sk|ý** [vindous-], -á, -é *комп. който се отнася до Windows/рядко Уиндоус: ~é fonty* фонтове Уиндоус

windowsov|ý [vindous-], -á, -é *комп. който се отнася до Windows/рядко Уиндоус: ~á síť* мрежа на Уиндоус

windowsskeptik [vindous-tyk], -a *м. комп. експр. компютърен специалист, скептичен по отношение на Windows/рядко Уиндоус: být ~em* скептик съм по отношение на Уиндоус

windsurf|ař, -aře, **windsur|fer**, -era, **windsur|fista** [vindsér-/vindser-], -isty *м. сърфист: stát se ~ařem/~istou* стана сърфист

winsurfařk|a, **windsurferk|a**, **windsurfistk|a** [vindsér-/vindser-], -y *ж. сърфистка*

windsurfing [vindsér-/vindser-], -u *м. уиндсърфинг: pěstovat ~* тренирам уиндсърфинг

windsurf|ovat [vindsér-/vindser-], -uji/*разг. -uju* *несв. сърфирам*

wing [vink], -u *м. воен. авиац. ято (военно-въздушна единица): vznik československého ~u v britském královském letectvu za druhé světové války* създаване на чехословашко авиоподеление в рамките на британските Кралски въздушни сили през Втората световна война

wolfram [vol-], -u *м. хим. волфрам (W): elektroda z ~u* електрод от волфрам

wolf|raman [vol-], -u *м. хим. волфрамат*

wolframov|ý [vol-], **-á, -é** *хим.* вòлфрамов: ~**á elektroda** вòлфрамов електрòд
won [von], **-u** *м.* вон (*корейска парична единица*)
worcestersk|ý [vorčestr-/vustr-], **-á, -é** *в съчет.* ~**á omáčka** *хран.* сòс уòрчестър
workoholicky [verko-] *нар.* като работохолик; работохолически: **v agentuře se pracuje** ~ в агенцията се работи много; в агенцията са истински работохолици
workoholick|ý [verko-], **workholick|ý** [verkho-], **-á, -é** работохолически: ~**á závislost** работохолическа зависимост, зависимост по отношение на работата; необходимост от работа
workoholičk|a [verko-], **-y** *ж.* работохоличка
workoholik [verko-], **workholik** [verkho-], **-a** *м.* работохолик: **pro ~a je dovolená utrpéním** за работохолика отпуската е мъчение
workoholizm|us, workoholism|us [verko-zm-], **workholizm|us, workholism|us** [verkholiz-], **-u** *м.* работохолизъм: ~**us je stejně nebez-**

pečný jako alkoholizmus работохолизъмът е също толкова опасен, колкото и алкохолизъмът
workoman [verkoman], **-a** *м.* работохолик: **lidem, které kromě práce nic jiného na světě nebaví, se říká ~i** хората, който не се вълнуват от нищо друго освен от работа, се наричат работохолици
workomani|e [verko-ny-], **-e** *ж.* работохолизъм: **léčit ~i** лекувам работохолизъм
workshop [verkšop], **-u** *м.* работна конференция, семинар, курс: **vystoupit s oznámením na ~u** направя съобщение на работна конференция, на семинар; **uspořádat ~ cestovního ruchu** организирам семинар по туризъм
wrestling [restli-], **-u** *м.* спорт. рѐслинг; борба свободен стил: **populární americký sport ~** популярният американски спорт рѐслинг
writer [rajt-], **-a** *м.* автор на графити: **barevné obrazce zvané graffiti mají na svědomí wri-teři** цветните рисунки, наречени графити, са дело на авторите на графити

X

x, X 1. *буквата x, която обозначава звуко-съчетание [ks] или [gz] в някои думи от чужд произход* 2. [iks] и **iks** *нескл. ср. название на буквата x: napsat malé x, velké X* напиша *малкò x, великò x* ми са изкривени навътре, във форма на буквата x 3. *само x съкр. мат. x, хикс (неизвестна величина): výpočet x a y* пресмятане, изчисляване *хиксò x и y* **xkrát** [iks-] *разг. (правя нещо) п пъти, безброй пъти* 4. *само x съкр. в съчет. osa x* *мат. хоризонтална ос* 5. **X** *римска цифра X (десет)* 6. *само X съкр. в съчет. paprsky X* *физ. рентгенови лъчи* 7. *само X обикн. в съчет. pan XY* *господин XY, господин Хикс Игрек; разг. господин едикой си*
xantát, -u *м. хим. ксантат*
xantin [-ty-/tý-], **-u** *м. биол. хим. ксантин(a)*
xantinov|ý, -á, -é *биол. хим. ксантинов*
xantip|a [-ty-], **-y** *ж. експр. пейор. ксантипа; злобна, свадлива жена; разг. злоба, проклетия*
xantofyl, -u *м. биол. хим. ксантофил*
xantofylov|ý, -á, -é *биол. хим. ксантофилен*
xantogenan, xantogenát, -u *м. хим. ксантогенат*
xantom, -u *м. мед. ксантòм*
xantomov|ý, -á, -é *мед. ксантòмен*
xantop(s)|e, -e *ж. мед. ксантопсия*
xeni|e I [-ny-], **-e** *ж. биол. ксèния*

xeni|e II [-ny-], **-í** *ж. мн. лит. истор. ксèнии*
xenofob, -a *м. книж. ксенофòб*
xenofobie, -e *ж. книж. ксенофòбия: společnost trpí ~i* *обществòто страда от ксенофòбия*
xenofobn|í, -í, -í *книж. ксенофòбен; който се отнася до ксенофòбия: průměrní Francouzi jsou dost ~i* *ср̀дностатистическите французи са доста ксенофòбни*
xenofobsk|ý, -á, -é *книж. ксенофòбски; който се отнася до ксенофòб: ~é nálady* *ксенофòбски настроения*
xenogami|e, -e *ж. биол. ксеногамия*
xenokraci|e, -e *ж. полит. ксенокрация*
xenolit, -u *м. геол. ксенолит*
xenon, -u *м. хим. ксенòн (Xe)*
xenonov|ý, -á, -é *хим. ксенòнов: ~á výbojka* *електр. ксенòнов газотрòн*
xerofili|e, -e *ж. бот. влаголюбивост*
xerofiln|í, -í, -í *бот. влаголюбив*
xerofthalmi|e, -e *ж. мед. ксерофталмия*
xerofyt, -u *м. бот. ксерофит*
xerofytn|í, -í, -í *бот. ксерофитен*
xerograf, -u *м. полигр. ксерограф*
xerografi|e, -e *ж. полигр. ксерография, електрофотография*
xerografick|ý, -á, -é *полигр. ксерографски, ксерографически, ксеро-; копирен: ~ý stroj* *ксерографска машина, копирна машина; ксерокс; ~á kopie* *ксерокòпия*

xerokopije, -e *ж.* ксерокопие: **pořídít si ~i vysvědčení** направа си ксерокопие на свидетелство
xeromorfie, -e *ж.* бот. ксероморфизъм
xeromorfismus, **xeromorfism** [us] [-zm-], -u *м.* бот. ксероморфизъм
xerotherm [i], -i, -i *биол.* ксеротермен; сухолюбив и топлолюбив: **~i organizmy** ксеротермни организми
xerox, -u *м.* 1. ксерокс: **zapnout** ~ включа ксерокс; **toner do ~u** тонер за ксерокс 2. ксерокс, ксерокопие: **udělat si ~ článku** направа ксерокопие на статия
xerodoxan [ý], -á, -é ксерокопиран: **~ý článek** ксерокопирана статия
xeroxovat, **xerovat**, -uji/разг. -uju *несв. и св. (со)* ксерокопирам (нещо); вадя/извадя, копирам/прекопирам (нещо) на ксерокс: **~ovat pro přátele článek z novin** ксерокопирам за приятели вестникарска статия
xerodoxně *нар.* с помощта на ксерокс; на ксерокс; с ксерокс: **~ rozmnožit pozvánky** размножа, копирам покани с ксерокс
xerodox [ý], **xerov** [ý], -á, -é ксероксен, ксерокопирен; който се отнася до ксерокс: **~ý papír** ксе-

роксна хартия; хартия за ксерокс; **~á kopie** ксерокопие

xylan, -u *м.* хим. ксилан
xylém, -u *м.* бот. ксилема
xylen, -u *м.* хим. ксилол
xylidin [-dy/-dý-], -u *м.* хим. ксилидин
xylofág, -u *м.* зоол. ксилофаг
xylofon, -u *м.* муз. ксилофон: **hrát na ~** свиря на ксилофон
xylofonist [a] [-ny-], -y *м.* ксилофонист
xylofonov [ý], -á, -é ксилофонен; който се отнася до ксилофон
xylograf, -a *м.* изобр. дърворезбяр, *книж.* ксилограф
xylografick [ý], -á, -é *изобр.* дърворезбярски, *книж.* ксилографски
xylografie, -e *ж.* изобр. полигр. ксилография, дърворезба
xylo, -u *м.* хим. остар. ксилол
xylolit, -u *м.* строит. ксиолит
xylolitov [ý], -á, -é *строит.* ксиолитен: **~á podlah** ксиолитен под; под от ксиолит
xylometr, -u *м.* техн. ксилометър
xylyz [a], -y *ж.* хим. ксилоза
xylyzn [i], -i, -i *хим.* ксилोजен

Y

y, **Y** 1. чешкият гласен звук [i] и буквата **y**, която го обозначава след т.нар. „твърди“ съгласни и в определени случаи след т.нар. „неутрални“ съгласни 2. [i], **upsilon krátký/krátké** *м.*, също нескл. *ср.* и **tvrdé y krátké** *ср.* и, йгрек, „кратко твърдо и“ (название на буквата **y**): **napsat malé y, velké Y** напиша малко **y**, главно **Y** 3. само **y** *сърк. мат.* **y**, йгрек (неизвестна величина): **výpočet x a y** пресмятане, изчисляване на **x** и **y**, на **х** и **у** и на йгрек 4. само **y** *сърк. в съчет.* **osa y** *мат.* вертикална ос 5. само **Y** (*сърк. от yttrium*) хим. **Y** (*итрий*)
ý, **ý** 1. чешкият гласен звук [í] и буквата **ý**, която го обозначава след т.нар. „твърди“ съгласни и в определени случаи след т.нар. „неутрални“ съгласни 2. [í], **upsilon dlouhý/dlouhé** *м.*, също нескл. *ср.* и **tvrdé y dlouhé** *ср.* и, йгрек, „дълго твърдо и“ (название на буквата **ý**): **napsat malé ý** напиша малко **ý**
yankee [jenkí], -ho *м.* янки, американец

yard [ja-], -u *м.* ярд (0,9144 м)
yetti [jety], -ho *м.* йети; снежен човек
yperit [ipe-], -u *м.* хим. иперит
yperitov [ý], -á, -é *хим.* иперитов
ypsilon [ipsilon/ipsilón], -u *м.* 1. също и нескл. *ср. език.* йгрек; „твърдо и“: **napsat** ~ напиша йгрек, „твърдо и“ 2. *техн.* вилкообразен тройник
ytterbium [ite-], -a *ср. хим.* итербий (Yb)
ytterbiov [ý], -á, -é *хим.* итербиев
yttrium [it-], -a *ср. хим.* итрий (Y)
yttritov [ý], -á, -é *хим.* итриев
yuppie [jáří] *нескл. м.* 1. юпи, млад амбициозен професионалист: **úspěšný** ~ успешно юпи 2. често *мн.* **yuppies** юпита (средна класа): **yuppies jako společenský jev se vynořili zhruba v době, kdy mizí ze scény hippies** като обществено явление юпитата се появяват приблизително по времето, когато от сцената изчезват хипитата